

**Кааліцыя
па-новаму – Стар.5**

**Хто пойдзе канды-
датамі? – Стар.6**

**Што з “Народным
рэферэндумам”? –
Стар.8**

Планы на 2016 год

Кіраўнікі Руху “За Свабоду” падвялі вынікі 2015 году і распавялі пра планы арганізацыі на 2016-ы. Намесніца старшыні Галіна Скараход – у галіне гендэрнай палітыкі, яшчэ адзін намеснік Алесь Лагвінец – пра адукацыйныя праекты, а першы намеснік Юрась Губарэвіч - пра ўдзел у парламенцкай выбарчай кампаніі.

Адзіным спісам

«Асноўнай падзеяй 2015 году стала нават не прэзідэнцкая кампанія, - кажа першы намеснік старшыні Руху «За Свабоду» Юрась Губарэвіч,

- а змены ў знешнепалітычным курсе беларускага ўраду і гатоўнасць ЕЗ ісці на больш шчыльнае супрацоўніцтва з Лукашэнкам у сітуацыі толькі частковага выканання раней агучаных патрабаванняў».

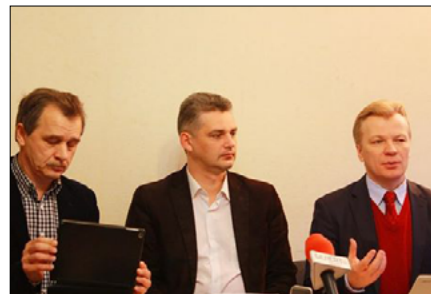
Па ягоных словах, былі вызваленыя палітвязні, і рэжым стаў менш жорстка праяўляць сябе ў адносінах да ўдзельнікаў несанкцыянаваных акцый.

«Але амаль нічога не змянілася ў сферы досту-

пу апазіцыі да дзяржаўных СМІ, свабоды дзеянняў НДА і палітычных партыяў. Гэтак

працяг на стар. 2-3

Паўстае «Правы цэнтр»

Рух «За Свабоду», АГП і БХД прадставілі супольныя патрабаванні да ўладаў. Тры асноўных патрабаванняў: змены ў выбарчым заканадаўстве, рэгістрацыя дэмакратычных грамадскіх аб'яднанняў і партыяў, роўныя ўмовы для СМІ.

«Цягам апошніх трох месяцаў у Беларусі ідуць пераомвы паміж паміж прадстаўнікамі правацэнтрэсцкіх сілаў – Рухам «За Свабоду», Партыю АГП, Партыю БНФ. Пераомвы вядуцца вакол супрацы на бліжэйшую перспектыву на парламенцкіх выбарах, а таксама па больш грунтоўных пытаннях – захавання беларускай незалежнасці, супрацьдзеянню расійскай прапагандзе, узмацнення ўплыву Расіі на Беларусь, міжнароднай павестцы», - адзначыў першы намеснік старшыні Руху «За Свабоду» Юрась Губарэвіч.

працяг на стар. 4

Планы на 2016 год (працяг ад стар. 1)

можна сказаць і пра тое, як была праведзеная прэзідэнцкая кампанія. Па ацэнках АБСЕ, яна прайшла несвабодна, непразрыста», - адзначыў Губарэвіч.

Тым не менш, кажа ён, «новая сітуацыя стварае для нас дадатковыя магчымасці: відэавочна, што курс на нармалізацыю стасункаў з ЕЗ з'яўляецца доўгатэрміновым, «вынікам паслаблення, непрадказальнасці, агрэсіўнасці ранейшага саюзніка – Расіі, улады і грамадства якой перасталі кіравацца рацыянальнымі матывамі».

Як вынік гэтага, дадаў Губарэвіч, чакаецца адмена санкцыяў супраць афіцыйнага Мінску.

«Мінулы год як абазначыў рызыкі і пагрозы, так і падказаў, якія мы можам мець новыя магчымасці. Асноўнай палітычнай падзеяй 2016 году будуць парламенцкія выбары. Рух «За Свабоду» да іх падыходзіць у стане фізічнага і маральнага ўздыму, мы маем каля чатырох дзясяткаў чалавек ва ўсіх рэгіёнах Беларусі, якія выявілі жаданне стаць кандыдатамі», - патлумачыў першы намеснік старшыні Руху.

Аднак, дадаў ён, гэты спіс будзе скарачацца, найперш таму што мы мусім сканцэнтравацца на кампаніі тых кандыдатаў, якія разлічваюць на здабыццё большасці галасоў выбарцаў сваёй акругі. «Спіс пераглядацца», - кажа Губарэвіч.

«Таксама мы прынялі рашэнне ісці ў рамках адзінага спісу правацэнтрыскай кааліцыі

- гэта дасць нам магчымасць гаварыць адным голасам і даносіць супольнае пасланне ў кожным горадзе нашай краіны», - дадаў адзін з лідараў Руху.

Рух разлічвае на ўзаемную падтрымку і супольную працу прадстаўнікоў правацэнтрысцкіх структураў, заключыў Губарэвіч.

7 “гендэрных” планаў

Жанчыны-выбаршчыцы ў 2016 годзе аб'яднаюцца дзеля перамогі, адзначыла намесніца старшыні Руху «За Свабоду» Галіна Скараход.

Калі вярнуцца да прыярытэтаў 2015 году ў кірунку гендэрнай роўнасці, то гэта, безумоўна, дзве грамадска-палітычныя кампаніі.

Па-першае, кажа яна, гэта «Жанчыны супраць фальсіфікацый». Кампанія была ініцыяваная Рухам “За Свабоду” у 2012 годзе ў партнёрстве з АГП і падтрыманая прадстаўніцамі іншых палітычных партый (БХД, БНФ, “Справядлівы свет, БСДП (Г)).

«Мэта гэтай кампаніі - зварот да жанчын-членаў выбарчых камісій, каб нагадаць ім пра крымінальную адказнасць за парушэнні выбарчага заканадаўства і маральную адказнасць перад грамадствам за будучыню краіны», - адзначыла Скараход.

Другая кампанія - «Рэгіянальныя Школы жаночага лідарства» ў партнёрстве з іншымі палітычнымі партыямі і рухамі. Іх мэта - прасоўванне партыйных жанчын у працэсы прыняцця рашэнняў.

Што да міжнародных мерапрыемстваў, у 2015 годзе найбольш эфектыўнымі можна, па яе словах, назваць жаночы Форум АБСЕ-НДІ ў Белградзе, канферэнцыю SILC у Вільні, у якіх удзельнічала кіраўніцтва Руху «За Свабоду».

У планах на 2016 год:

1. Працяг актыўнасці ў рамках вышэй названых кампаній;
2. Удзел у працы Нацыянальнай Гендэрнай Платформы;
3. Праца з жанчынамі-выбаршчыцамі падчас парламенцкіх выбараў - кампанія «Падтрымаем жанчын»;
4. Сацыяльныя кампаніі ў партнёрстве з профільнымі НДА;

5. Маніторынг выканання дзяржавай палажэнняў Нацыянальнага гендэрнага плану, лабіяванне прыняцця новага плану;

6. Правядзенне жаночага Форуму Руху «За Свабоду»; Развіццё ініцыятывы «Жанчыны за перамены», ініцыяванай у Гомельскай вобласці ў 2001 годзе і ўзноўленай у 2012-м;

7. Каардынацыя дзейнасці з жаночымі ініцыятывамі іншых партый і структур. (маецца прапанова Руху «За Свабоду» па стварэнні аб'яднанага жаночага Форуму, у тым ліку ў рамках правацэнтрысцкай каліцыі).

Адукацыйны ключ

«Адукацыя – ключавы кірунак для Руху», - адзначыў намеснік старшыні арганізацыі Алесь Лагвінец.

Мы ўжо маем салідны падмурак, на якім варта будаваць далей нашу адукацыйна-асветніцкую дзейнасць нашай арганізацыі, кажа ён.

«Плануем далей працягваць штогадовую Школу Руху для неабыхавай моладзі. Леташняя Школа была асабліва паспяховай як па тэматыцы, так і па падбору выкладчыкаў ды ўдзельнікаў – у нас было ажно дзве яе сесіі. Магчыма,

мы пойдзем з нашай Школай пра нацыянальны брэнд у рэгіёны Беларусі. Мы таксама

рыхтуем адукацыйныя мерапрыемствы для рухаўскіх кандыдатаў і іхніх памочнікаў», - дадаў намеснік старшыні Руху.

У год аднаўлення дыялогу афіцыйнага Мінску з аб'яднанай Еўропай асабліва актуальнай становіцца наша праграма скіраванасць на еўрапеізацыю Беларусі, лічыць Лагвінец.

«Мы працягнем у рамках Мінскага еўраклубу курс пра інтэграцыйныя працэсы ды інстытуцыі ЕЗ. У рамках падрыхтоўкі рэгіянальных сходаў Руху мы плануем правядзенне публічных дэбатаў пра стан і перспектывы адносінаў паміж Беларуссю і краінамі ЕЗ», - дадаў ён.

«Калі казаць пра нашу працу з моладдзю, дык наспеў час і ёсць ўжо напрацаваны патэнцыял, каб у Руху паўстала моладзевое крыло. Чакаем ад нашых маладых актывістаў большай ініцыятывы і амбітнасці», - заключыў Алесь Лагвінец.

Паўстае «Правы цэнтр» (працяг ад стар. 1)

Губарэвіч падкрэсліў, што на сёння існуе адзіная каардынацыйная пляцоўка ў апазіцыі - АГП, Руха «За Свабоду» і аргкамітэту па стварэнні БХД.

«Пад час кожнай міжнароднай сустрэчы мы гаворым, што беларуская праблема можа быць вырашаная толькі ў Беларусі, - падкрэсліў старшыня АГП Анатоль Лябедзька. - Але для нас пераўтварыць Еўрапейскую народную партыю ў нашага хаўруснага – вельмі істотна, гэта можа ўзмацняць нас і на міжнароднай арэне і ўнутры Беларусі».

Заява правацэнтрыстаў:

«Мы прэзентуем новы канцэпт для беларускай апазіцыі, гэты канцэпт заснаваны на каштоўнасцях. Упершыню аб'ядналіся правацэнтрысцкія кансерватыўныя арганізацыі. Мы лічым гэта зробіць трывалымі любыя іншыя аб'яднанні і супольныя дзеянні», - падкрэсліў старшыня аргкамітэту па заснаванні БХД Віталь Рымашэўскі.

«Для дасягнення рэальных дэмакратычных зменаў у Беларусі і рэалізацыі права беларусаў на свабодныя і справядлівыя выбары, неабходна

выканаць наступныя ўмовы:

1. Змяніць выбарчае заканадаўства і правапрымяняльную практыку нормы і правілы, якія гарантуюць:

1) безумоўнае ўключэнне прадстаўнікоў усіх палітычных партый і зарэгістраваных кандыдатаў, якія ўдзельнічаюць у выбарах, у выбарчыя камісіі ўсіх узроўняў; 2) празрысты падлік галасоў, права назіральнікаў атрымліваць любую інфармацыю, што датычыцца выбараў, бачыць змесціва выбарчых бюлетэняў, фіксаваць працэс падліку галасоў наяўнымі ў іх распараджэнні сродкамі, а таксама атрымаць афіцыйную копію пратакола; 3) датэрміновае галасаванне і галасаванне дома можа захавацца толькі пры пісьмовым пацверджанні немагчымасці прагаласаваць у дзень выбараў на ўчастку.

2. зарэгістраваць усе дэмакратычныя грамадскія аб'яднанні і палітычныя партыі, якім па надуманых прычынах адмаўлялася ў рэгістрацыі, такія як БХД, «Вясна» і іншыя. Унесці ў заканадаўства неабходныя і

прызнаныя міжнароднымі арганізацыямі змены, якія спрашчаюць працэдуру рэгістрацыі структур грамадзянскай супольнасці, адмяніць артыкулы 193-1 і 369-1 Крымінальнага Кодэкса Рэспублікі Беларусь і спыніць пераслед палітычных апанентаў, у тым ліку па месцы вучобы і працы, гарантаваць бяспечнае вяртанне палітычных эмігрантаў, рэабілітаваць грамадзян, асуджаных па палітычных матывах, і адмяніць абмежаванні іх правоў;

3. стварыць роўныя ўмовы дзейнасці дзяржаўных і недзяржаўных сродкаў масавай інфармацыі, спрасціць сістэму іх рэгістрацыі, адмяніць незаконныя абмежаванні на выданне і распаўсюджванне незалежных СМІ;

Мы патрабуем ад беларускіх уладаў неадкладнага выканання вышэйпералічаных патрабаванняў.

Адсутнасць магчымасці грамадзян абіраць уладу ўмацоўвае карумпаваную сістэму ўлады і робіць немагчымым паспяховае правядзенне эканамічных і сацыяльных рэформаў.

З гэтай прычыны мы заклікаем дэмакратычныя сілы Беларусі, а таксама ўсіх грамадзян краіны да правядзення супольных грамадскіх кампаній, накіраваных на падтрымку вышэйпералічаных патрабаванняў.

Мы таксама звяртаемся да ўсіх міжнародных партнёраў з прапановай найпрост звязаць пытанне аб поўным зняцці візавых і фінансавых абмежаванняў у дачыненні да беларускіх чыноўнікаў са змяненнем Выбарчага Кодэкса і правядзеннем сумленных, свабодных парламенцкіх выбараў у 2016 годзе».

Кааліцыя па-новаму

Ці можа стаць трывалай і сапраўды каштоўнаснай правацэнтрыйская кааліцыя? Чаму ў яе не ўвайшоў БНФ, ці можа да яе далучыцца кампанія «Гавары праўду»? На гэтыя пытанні ў інтэрв'ю радыё «Свабода» адказаў першы намеснік старшыні руху «За свабоду» Юрась Губарэвіч.

- Сапраўды, існуе пэўная іронія адносна заяваў апазыцыі, асабліва калі мова ідзе пра стварэнне новай кааліцыі. Таму мы прынялі прынцыповае рашэнне: спачатку — дамовы, пасля — канкрэтныя справы, і толькі пасля гэтага мы пераходзім да агучвання нейкіх аб'яднанняў, калі яны атрымаюцца.

Я спадзяюся, што мы і нашы калегі навучыліся рабіць высновы з гісторыі. На сёння ёсць добры грунт для кааліцыі — адзінства ў поглядах, правацэнтрыйскі характар усіх нашых партнёраў. Таксама ёсць пэўны момант, які падштурхоўвае да больш адказнага стаўлення да аб'яднання — гэта міжнародная сытуацыя, размарозка адносінаў ЭЗ з Беларуссю.

Мы можам прыйсці да таго, што рэжым Лукашэнкі застанеца адзіным рэальным удзельнікам перамоваў з Эўразьвязам. Апазыцыя праз раз'яднанне дэманструе слабасць, выключае сама сябе як суб'екта перамоваў. Але мы разумеем сваю адказнасць, неабходнасць уплываць на тое, што адбываецца паміж Эўропай і Менскам.

У самой Эўропе неадназначныя падыходы, гучаць галасы, што нейтральнай пазыцыі Лукашэнкі і вызвалення палітвязняў ужо дастаткова для прызнання яго партнёрам — без патрабавання істотных зменаў.

Аб'яднаўшыся, мы ствараем магчымасць для незалежнага грамадства быць пачутым. У перамовах з Лукашэнкам трэба выстаўляць патрабаванні рэальных зменаў у Беларусі.

- Чаму відавочна правацэнтрыйская партыя — БНФ — не ўвайшла ў кааліцыю, і наколькі мне вядома, пакуль не збіраецца гэта рабіць?

- БНФ застаецца падпісантам базавага пагаднення. Абсалютная большасць пытанняў і мэтай, якія там адлюстраваныя, адпавядаюць праграме БНФ. Таму гэта добры грунт для нашай далейшай супольнай працы па накірунках, не звязаных з парламэнцкай кампаніяй наступнага году.

Адзінае разыходжанне, якое мы маем на сёння — гэта фармаванне агульнага спісу на парламэнцкіх выбарах. Апошні Сойм БНФ пакуль выказаў жаданне заняцца падрыхтоўкай персанальнага спісу. Але БНФ пакінутая магчымасць для супольнай працы па стварэнні агульнага спісу.

- Палітолаг Юры Чавусаў у сваіх камэнтарых выказвае такую думку, што цяперашняе аб'яднанне правацэнтрыйскіх сілаў мае галоўную мэту — дэзавуяваць Тацяну Караткевіч як галоўнага прадстаўніка дэмакратычных сілаў Беларусі.

- Шчыра кажучы, гэта вельмі штучная прывязка. У сваіх перамовах мы ня ўзгадвалі чынік Караткевіч, мы ня лічым, што тут адбываецца нейкае суперніцтва, што яе наяўнасць стварае нам нейкія праблемы для працы ў Беларусі ці на эўрапейскім накірунку.

На дадзеным этапе казаць пра магчымасць далучэння ГП да правацэнтрыйскай кааліцыі не выпадае.

На жаль, з прэзідэнцкай кампаніі дэмакратычныя сілы выйшлі раз'яднанымі. Да моманту стварэння нашага блёку не было ніякіх аб'яднаўчых працэсаў паміж тымі структурамі, якія маюць хоць нейкую вагу ў Беларусі.

Хто пойдзе кандыдатамі?

Папярэдні спіс кандыдатаў, падтрымку якім акажа Рух «За Свабоду» на парламенцкіх выбарах, зацвердзіла на апошнім у гэтым годзе паседжанні Рада арганізацыі. Акрамя таго, кіруючы орган Руху ўхваліў работу ў межах дамовы пра супрацу правацэнтрэсцкіх сіл.

Спіс патэнцыйных кандыдатаў прадставіў Радзе першы намеснік старшыні Руху Юрась Губарэвіч.

Па ягоных словах, жаданне атрымаць заходнія крэдыты для уратавання эканомікі прымусіць беларускія улады пераглядзець падыходы да ар-

ганізацыі выбарчых кампаній. «Наўрадці, можна казаць, што выбары будуць цалкам сумленнымі і дэмакратычнымі, але магчымасцяў для працы з выбарцамі і па прасоўванні супольнага паслання мусіць стаць болей», — падкрэсліў Губарэвіч.

Агулам ў папярэдні спіс увайшлі кандыдаты з шэрагу рэгіёнаў Беларусі. Сярод іх кіраўніцтва арганізацыі — намеснікі старшыні Юрась Губарэвіч і Алесь Лагвінец — і сябры Рады — напрыклад, Хрыстафор Жаляпаў з Віцебску, Дзяніс Турчаняк з Брэста, Андрэй Юркоў з Магілёўскай вобласці, Галіна Краўчанка з Гомеля, Юры Меляшкевіч з Мінску. Актывісты з Руху з Мінску, Слуцка, Барысава, Баранавічаў, Ганцавічаў, Маларыты, Віцеб-

ска і Віцебскай вобласці і г.д.

Рух «За Свабоду» гатовы дапамагчы кандыдатам адукацыяй, інфармацыйнай падтрымкай, а таксама падрыхтоўкай праграмных пасланняў, у тым ліку з дапамогай на працавак «Народнай праграмы».

Губарэвіч падкрэсліў, што спіс яшчэ будзе карэктавацца.

Рада Руху «За Свабоду» большасцю галасоў падтрымала працу правацэнтрыстаў па падрыхтоўцы агульнага спісу на парламенцкіх выбарах і распрацоўцы агульнага паслання.

У завяршэнні паседжання Рада прыняла 15 новых сябраў арганізацыі.

Назіральнікаў паболее

Шэсць структур, у тым ліку Рух «За Свабоду», падпісалі пагадненне аб удзеле ў супольнай кампаніі назірання падчас парламенцкіх выбараў 2016 году.

Сярод падпісантаў, акрамя Руху, аргкамітэт па стварэнні партыі «Беларуская Хрысціянская Дэмакратыя», Партыя БНФ, Беларуская Сацыял-Дэмакратычная Партыя (Грамада), якія ўжо ўдзельнічалі

разам у кампаніі назірання «Права выбару», а таксама Аб'яднаная Грамадзянская Партыя і Прафсаюз Радыё-электроннай прамысловасці (РЭП).

Адзначаецца, што кампанія назірання „Права выбару“ ўжо паказала сваю эфектыўнасць, і сёння ў яе ўжо ў 2-3 разы больш назіральнікаў, чым было падчас мінулай кампаніі.

Настрой на еўрашлях

У офісе Руху «За Свабоду» прайшла сустрэча з дэлегацыяй Еўрапейскага Форуму за дэмакратыю і салідарнасць на чале з генсакратаром Ар'енам Берквенсам.

«Вельмі важна што ў Беларусі няма крываваых падзеяў, але ёсць увага да беларусаў», — заявіў на сустрэчы старшыня Руху «За Свабоду» Аляксандр Мілінкевіч.

Ён адзначыў, што «санкцыі — гэта маральная пазіцыя, але кепскі інструмент». «Бо ізаляцыя ўлады, што б мы не казалі, ўсё роўна ізалюе і насельніцтва. Мы заўсёды былі за дыялог але крытычны і абумоўлены», — патлумачыў старшыня Руху.

Сярод плюсаў дыялогу Беларусі і ЕС, ён адзначыў тое, што ў яго час «меней рэпрэсіяў», «меней антызаходніх настрояў, бо прапаганда суцішае працу». «Перад майдамам пра-еўрапейскія настроі дасягалі да 50%», — кажа Аляксандр Мілінкевіч, дадаўшы, што гэта і дэмакратыя працавалі, а людзі карысталіся інтэрнэтам, ездзілі, мянялі сваё меркаванне.

«Пасля анексіі Крыма пра-еўрапейскія настроі рэзка ўпалі. Грамадства зразумела, што калі б мы пайшлі ў Еўропу, з намі магло быць тое ж. Еўропа не змагла абараніць Украіну ад расійскай агрэсіі. Але і пра-

расійскія настроі таксама ўпалі амаль у два разы», — патлумачыў старшыня Руху «За Свабоду».

Па ягоных словах, зараз дамінуюць «настроі пабудаваць тут беларускай Швей-

царыю».

«Не санкцыі вызвалюць палітвязняў. Рэжым два разы вызваляў — кожны раз на пачатку чарговага дыялогу. Значыць, умова спрацавала: вызваліце палітвязняў, і мы пачнём дыялог», — падкрэсліў Мілінкевіч, дадаўшы, што пры гэтым санкцыі трэба адмяняць толькі пасля выканання канкрэтных умоваў, напрыклад, адмовы ад смяротнага пакарання.

«Для нас важна патлумачыць людзям, што такое Еўропа, чаму яна аб'ядналася», — кажа Аляксандр Мілінкевіч.

Я ўпэўнены, дадаў ён, што «Беларусь павінна абраць еўрапейскі шлях».

«Зараз, канечне, Еўропа — не гатовая, і мы не гатовыя. Калі я гавару, еўрапейская дарога — гэта значыць, што трэба рухацца да еўрапейскіх стандартаў і потым стаць сябрам. Але гэта не пытанне заўтрашняга дня», — падкрэсліў Мілінкевіч.

Па ягоных словах, зараз задача, каб «у грамадстве захаваўся „смак Еўропы“, каб

людзі хацелі жыць па-еўрапейску».

Сярод сённяшніх праблемаў Беларусі старшыня Руху «За Свабоду» назваў тое, як праходзяць выбары, страх у грамадстве.

«Выбары могуць пайсці па двух сцэнарах, — лічыць старшыня Руху „За Свабоду“. — Як звычайна, і калі ў парламент прапусцяць кіраваную апазіцыю».

Наша пазіцыя, дадаў ён, каб там «была апазіцыя, нават калі парламент не будзе цалкам дэмакратычным», бо «гэта важна для дыялога».

«Вельмі важна, як гэтыя людзі трапяць у парламент. Калі гэтых людзей абярэ сама ўлада і пасадыць у парламент, гэта будзе нават горш. Бо гэта кансервуе аўтарытарны рэжым», — падкрэсліў Мілінкевіч, адзначыўшы, што такая сітуацыя склалася ў Расіі.

«Мы лічым, што вельмі важна, каб першыя дэмакраты, якія трапяць у парламент, былі сапраўды абраныя. Толькі гэта зменіць сітуацыю», — адзначыў старшыня Руху.

Ён прапанаваў важныя прынцыпы для зменаў на выбарах: «Давайце лічыць галасы разам», назваўшы яго першым крокам.

Што з «Народным рэферэндумам»?

Аб спыненні кампаніі «Народны рэферэндум» і далейшай супольнай працы па папулярызацыі яе пытанняў гаворыцца ў сумеснай заяве Руху «За Свабоду», Партыі БНФ і БСДП (Грамада):

«Кампанія «Народны рэферэндум» была ініцыяваная Рухам «За Свабоду», Партыяй БНФ, грамадзянскай кампаніяй «Гавары праўду» у траўні 2013 году. Пазней, у 2013 годзе, да ініцыятывы далучылася Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя (Грамада), кампанію падтрымлівалі шэраг іншых грамадска-палітычных арганізацыяў Беларусі.

Галоўнай ідэяй кампаніі было сфармуляваць важныя пытанні жыцця і будучыні Беларусі як незалежнай дэмакратычнай дзяржавы, вынесці іх на ўсенароднае абмеркаванне і дасягнуць агульнанацыянальнага кансенсусу.

З 2013 года і да пачатку кампаніі па выбарах прэзідэнта Беларусі ў 2015 годзе «Народны рэферэндум» дазволіў пашырыць, асабліва ў міжвыбарны час, палітычную камунікацыю ў краіне, мабілізаваць дэмакратычных актывістаў і атрымаць падтрымку значнай колькасці грамадзянаў Беларусі. У межах ініцыятывы арганізатары наведлі дзясяткі гарадоў, правялі грамадскія слуханні і сустрэчы з чыноўнікамі і дэпутатамі, і, самае галоўнае, былі сабраныя

подпісы беларусаў у падтрымку правядзення рэферэндуму як законнага спосабу мірных пераменаў у краіне. З гэтых подпісаў 50 тысяч былі падазены ў Палату прадстаўнікоў.

Мы з вялікім жалем канстатуем, што супольна напрацаваны патэнцыял быў неналежаным чынам скарыстаны адным з партнёраў дзеля дасягнення ўласных тактычных задачай, далёкіх ад першапачатковых мэтай. У выніку быў падарваны як давер грамадства да кампаніі «Народны рэферэндум», так і давер паміж арганізацыямі-дзельнікамі НР. Праз гэта падчас прэзідэнцкай кампаніі каардынацыя паміж ініцыятарамі НР была спыненая. Дэ-факта, «На-

далейшай супольнай працы па папулярызацыі яе пытанняў.

У той жа час, мы перакананыя, што ідэя «Народнага рэферэндуму» застаецца актуальнымі для Беларусі і будзем іх адстойваць і надалей, інтэгруючы іх у свае грамадска-палітычныя праграмы рэфармавання Беларусі».

Заяву падпісалі Аляксей Янукевіч, старшыня Партыі БНФ, Юрась Губарэвіч, першы намеснік старшыні Руху «За Свабоду», і Ірына Верштадт, старшыня БСДП (Грамада).

«Форма супрацы, на жаль, сябе вычарпала. Але ідэя, якія мы агучылі два гады таму, пытанні, якія мы ўзнялі, не губляюць сваёй актуальнасці. Наперадзе — парламенцкая кампанія 2016 году: натуральна, трэба прапанаваць альтэрнатыўныя праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі выбарцам, якія падтрыма-

юць незалежных апазіцыйных кандыдатаў. У гэтыя праграмы мы будзем уключаць напрацоўкі «Народнага рэферэндуму», перадусім, для нас важныя чатыры пытанні: абмежаванне прэзідэнцкіх паўнамоцтваў двума тэрмінамі, рэальнае самакіраванне, еўрапейская інтэграцыя — адно з ключавых пытанняў для Руху «За Свабоду», а таксама адсутнасць на тэрыторыі Беларусі расійскіх вайсковых баз», — заявіў Губарэвіч пра пазіцыю Руху.

**Народны
Рэферэндум**

родны рэферэндум» быў разбураны як агульнанацыянальная надпартыйная кампанія, што базавалася на даверы, роўнасці і каардынацыі партнёраў і задумвалася як значна шырэйшая за выбарчыя кампаніі ды праграмы асобных кандыдатаў.

У гэтай сітуацыі мы канстатуем, што кампанія «Народны рэферэндум» страціла патэнцыял і не можа існаваць у ранейшым фармаце. Мы заяўляем аб спыненні супольнай ініцыятывы «Народны рэферэндум» і